

P Ö Y T Ä K I R J A

Suomen Tasavallan ja Venäjän Federaation välisen kulttuurin, opetuksen ja tutkimuksen alan työryhmän kokouksesta

Helsinki 23.-24. syyskuuta 1996

Suomen Tasavallan ja Venäjän Federaation välisen kulttuurin, opetuksen ja tutkimuksen alan yhteistyötä käsitelleen työryhmän toinen kokous järjestettiin Helsingissä 23.-24.9.1996.

Kokoukseen osallistuivat Suomen puolelta:

VILHO HIRVI	Kansliapäällikkö, opetusministeriö
PEKKA HARTTILA	Linjanjohtaja, ulkoasiainministeriö
MARGARETHA MICKWITZ	Apulaisosastopäällikkö, opetusministeriö
JAANA PALOJÄRVI	Neuvotteleva virkamies, opetusministeriö
PAULA TUOMIKOSKI	Neuvotteleva virkamies, opetusministeriö
RITVA KAIPIO	Kulttuuriasiainneuvos, opetusministeriö
ULLA EKBERG	Johtaja, Kansainvälisen henkilövaihdon keskus
VALDEMAR MELANKO	Johtaja, Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti
HANNA BJÖRKMAN	Ulkoasiainsihteeri, ulkoasiainministeriö
IRINA SANTTO	Lähetystöneuvos, Suomen suurlähetystö
MERJA HANNUS	Pääsihteeri, Suomi-Venäjä-Seura

Kokoukseen osallistuivat Venäjän puolelta:

K.N. MOZEL	Hallinnon johtaja, ulkoministeriö
V.V. TUTSHNIN	Lähetystöneuvos, Venäjän suurlähetystö
S.A. OTRESHKO	Lähetystöneuvos, Venäjän suurlähetystö
	Venäjän tiede- ja kulttuurikeskuksen johtaja

Työryhmän kokous perustui Helsingissä 11. heinäkuuta 1992 allekirjoitettuun Venäjän Federaation hallituksen ja Suomen Tasavallan hallituksen väliseen Sopimukseen yhteistyöstä kulttuurin, opetuksen ja tutkimuksen alalla (sopimuksen 10 artikla).

Osapuolet käsitelivät venäläis-suomalaisen yhteistyön nykytilaa ja kehitystä kulttuurin, opetuksen ja tutkimuksen alalla.

Osapuolet esittivät tilannekatsauksensa näillä alueilla todeten, että maiden väliset kulttuurisuhteet kehittyvät suotuisasti ja niillä on kaikki edellytykset laajentua tulevaisuudessa sekä kehittyä laadullisesti.

Osapuolet totesivat, että useat EU:n ohjelmat tarjoavat uusia mahdollisuuksia Suomen ja Venäjän kulttuuri- ja erityisesti opetusalan yhteistyön tiivistämiseen. Kulttuuriohjelmien lisäksi tällaisia ohjelmia ovat erityisesti TACIS-ohjelma alaohjelmineen ja Interreg II yhteisöaloite. Osapuolet tekevät parhaansa vaikuttaakseen omassa maassaan toimiviin vastuutahoihin, jotta koulutus- ja kulttuurihankkeiden osuus edellämainituissa ohjelmissa olisi mahdollisimman suuri.

Lisäksi osapuolet suhtautuvat myönteisesti European Training Foundationin (ETF) tarjoamiin mahdollisuuksiin, erityisesti Pietarin ja Luoteis-Venäjän ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeeseen sekä Moskovaan ja myöhemmin Pietariin perustettaviin ammatillisen koulutuksen kansainvälisiin asiantuntija- ja tietokeskuksiin.

Kokouksen osanottajat kuulivat alakohtaisten jaostojen edustajien katsaukset suoritetusta työstä. Osapuolet sopivat seuraavasta lähitulevaisuuden toimintaohjelmasta.

1. Yhteistyö opetuksen alalla

1.1. Osapuolet edistävät Venäjän Federaation ja Suomen Tasavallan opetusministeriöitten opetusalaa koskevan 16. helmikuuta 1995 allekirjoitetun yhteistyömuistion toteuttamista.

Osapuolet tukevat yhteistyön kehittämistä keskiasteen- ja erityisopetuksen sekä varhaiskasvatuksen alalla.

1.2. Edellämainitun muistion perusteella osapuolet jatkavat koululaisten, opiskelijoiden sekä opetus- ja koulutusalan asiantuntijoiden vaihtotoimintaa mukaanlukien keskiasteen- ja erityisopetus.

1.3. Osapuolet edistävät Venäjän ja erityisesti sen luoteisalueiden tutkimus- ja oppilaitosten, pedagogisten instituuttien sekä yliopistojen ja vastaavien suomalaisten laitosten välistä suoraa yhteistyötä.

1.4. Osapuolet tukevat venäläisten oppilaitosten ja yliopistojen sekä suomalaisten ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen yhteistyötä ja yhteisiä projekteja molempien osapuolten koordinoimien kansallisten ohjelmien puitteissa.

Osapuolten tukemissa kansallisissa yhteistyöohjelmissa pyritään hyödyntämään myös kahdenvälistä yhteistyötä laajemman eurooppalaisen yhteistyön mahdollisuudet.

1.5. Osapuolet tukevat esi- ja peruskoulu- sekä lukio-opetuksen asiantuntijoiden, laitosten ja koulujen yhteistyötä. Erityisenä yhteistyöalueena on lahjakkaiden lasten problematiikka sekä esiopetus yhteistyössä sosiaaliviranomaisten kanssa.

1.6. Venäjän osapuoli pyrkii vuosittain vaihtamaan ammattikasvatusalan asiantuntijoita konsultointia varten erikseen sovittavilla ehdoilla ja ajankohtina.

Osapuolet järjestävät "Ammattikasvatus Venäjän Federaatiossa" ja "Ammattikasvatus Suomessa" konferenssit ja näyttelyt erikseen sovittavilla ehdoilla ja ajankohtina.

1.7. Osapuolet tukevat suomalais-venäläisten tele-opetuksen ja -viestinnän yksiköiden perustamista ja toimintaa Moskovassa ja Pietarissa sekä vastaavaa toimintaa Suomessa.

1.8. Venäjän opetusministeriö suunnittelee järjestävänsä Arkangelissa Barentsin Euroarktisen neuvoston jäsenmaiden opetusministereiden konferenssin Vienan rannikon kansainvälisen pedagogisen yliopiston tiloissa.

2. Yhteistyö korkeimman opetuksen ja tutkimuksen alalla

2.1. Tutkimustoiminnan edistämiseksi osapuolet tukevat Suomen Akatemian ja Venäjän Tiedeakatemian välillä 25. toukokuuta 1993 allekirjoitetun tutkimusyhteistyötä ja tutkijanvaihtoa koskevan sopimuksen toteutumista.

2.2. Osapuolet edistävät yhteistyötä:

- tukemalla korkeakoulujen välistä suoraa vaihtoa,

- vaihtamalla tietoa maittensa korkeakouluista, korkeakoulu- ja tutkintojärjestelmästä sekä tutkintojen vastaavuudesta ja tunnustamisesta,

- tiedottamalla säännöllisesti TEMPUS- ja muista kansainvälisistä koulutusohjelmista yliopistoissaan ja korkeakouluissaan.

2.3. Osapuolet ottavat toiminnassaan huomioon Venäjän Federaation korkeakoulutuksen valtionkomitean ja Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen välillä Helsingissä 28. kesäkuuta 1995 allekirjoitetun korkeakouluyhteistyötä koskevan muistion. Tämä yhteistyö perustuu korkeakoulujen välisiin suoriin yhteyksiin ja tapahtuu niiden asettamilla prioriteettialueilla.

2.4. Suomen osapuoli ilmoitti, että Kansainvälisen henkilövaihdon keskus tukee edelleen venäläisten jatko-opiskelijoiden ja nuorten tutkijoiden työskentelyä Suomessa apurahaohjelmiansa puitteissa. Aloitteen apurahan saamiseen tekee suomalainen laitos, joka myös toimii hakijana.

2.5. Venäjän osapuoli myöntää vuosittain Suomen osapuolelle tietyn määrän stipendejä Suomen kansalaisten opiskelua ja täydennyskoulutusta varten Venäjän oppilaitoksissa.

2.6. Suomen osapuoli saattoi Venäjän osapuolen tietoon, että opetusministeriön Venäjää koskevan opetuksen ja tutkimuksen tavoiteohjelman toimeenpano jatkuu yliopistojen välisen yhteistyön tiivistämiseksi ja että yhteistyön kehittämiseksi niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla Suomeen on perustettu Venäjän tutkimuksen kansallinen keskus, Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutti.

2.7. Suomen osapuoli myötävaikuttaa sellaisten venäläisten korkeakoulu- ja jatko-opiskelijoiden vastaanottamiseen jotka ovat saaneet yhdeksi lukuvuodeksi Venäjän Presidentin stipendin ulkomailla tapahtuvaa opiskelua varten.

3. Keskinäinen kielten opetus

3.1. Suomen kielen ja kulttuurin opiskelu

Suomen osapuoli lähettää Venäjän oppilaitosten kutsusta suomen kielen ja kulttuurin lehtoreita Moskovan, Petroskoin ja Pietarin yliopistoihin sekä järjestää suomen kielen ja kulttuurin kesäkursseja ulkomaalaisille korkeakouluopiskelijoille Suomessa.

Venäjän osapuolen toivomuksesta lehtorien lisäksi Marin, Mordvan, Syktyvkarin, Tverin ja Udmurtian yliopistoihin viime vuosina on lähetetty suomen kielen ja kulttuurin opettajia, ns. kieliassistentteja, sekä järjestetty paikallisten yliopistojen kanssa yhteistyössä suomen kielen ja kulttuurin kesäkursseja Venäjän suomalais-ugrialaisten kansojen edustajille Petroskoissa (1993), Syktyvkarissa (1994), Joshkar-Olassa (1995) ja Saranskissa (1996).

Lehtorien ja kieliassistenttien lähettämisestä ulkomaisiin yliopistoihin sekä kesäkurssien järjestämisestä ulkomaalaisille korkeakouluopiskelijoille huolehtii Suomessa opetusministeriön alainen ulkomaanlehtori- ja kielikurssiasiain neuvottelukunta (UKAN).

3.2. Venäjän kielen ja kulttuurin opiskelu

Venäjän osapuoli on valmis lähettämään opetustehtäviin Suomen yliopistoihin näiden kutsusta venäjän kielen ja kirjallisuuden sekä myös muiden alojen opettajia. Käytännön yksityiskohdista sovitaan suoraan korkeakoulujen kanssa.

Elokuussa 1996 Venäjän osapuoli järjesti suomalaiselle venäjän kielen opettajaryhmälle Moskovassa Pushkin-instituutissa venäjän kielen täydennyskoulutusta.

Venäjän osapuoli on valmis vastaanottamaan maksusta vuosittain:

- venäjän kielen kesäkurseille 45 päiväksi korkeintaan 10 suomalaista venäjän kielen opettajaa,
- lukukauden kestävään venäjän kielen harjoitteluun venäläisiin korkeakouluihin korkeintaan 20 opiskelijaa,
- kieliharjoitteluun korkeintaan 10 venäjän kielen opettajaa tai opettajaksi valmistuvaa Pushkin-instituuttiin korkeintaan 10 kuukaudeksi.

Venäjän osapuoli on valmis järjestämään Suomessa suomalaisten korkeakoulujen pyynnöstä venäjän kielen intensiivikursseja korkeakoulun loppututkinnon suorittaneille asiantuntijoille (tutkijoille, toimittajille, taloustieteilijöille, liike-elämän edustajille jne.) sekä laatimaan tällaisia kursseja varten erityisiä opinto-ohjelmia, mm. yhteistyössä suomalaisten venäjän kielen asiantuntijoiden kanssa.

4. Suomalais-ugrilaiset kansat Venäjällä

4.1. Suomen osapuoli selosti 11. heinäkuuta 1992 allekirjoitetun sopimuksen 4 artiklaan perustuen laaditun sukukansaohjelman toteuttamista, ilmoittaen, että vuodesta 1994 lähtien Suomessa on toiminut M. A. Castrénin seuran yhteydessä Sukukansaohjelman neuvottelukunta. Enin osa ohjelman varoista on käytetty välittömään koulutustukeen. Ohjelmassa on erityisesti painotettu kansallisten kielten aseman vahvistamista ja niiden kehittämistä kulttuurin välineenä.

4.2. Suomen osapuoli informoi II suomalais-ugrialaisten kansojen maailmankongressin päätöksestä, jonka mukaisesti Suomalais-ugrialaisten kansojen konsultaatiokomitean toimisto jatkaa vuoteen 2000 saakka toimintaansa Helsingissä, Suomi-Venäjä-Seurassa. Kyseisenä vuonna Suomessa pidetään järjestyksessä seuraava maailmankongressi.

4.3. Venäjän osapuoli kertoi Suomen osapuolelle Venäjän liittovaltion suomalais-ugrialaisten kansojen kulttuurien elvyttämis- ja kehittämisohjelmasta. Ohjelma edellyttää erilaisia kansainvälisiä, valtakunnallisia, sekä paikallisia toimenpiteitä niillä Venäjän hallintoalueilla, joilla asuu suomalais-ugrialaisten kansojen edustajia koskien mm. koulutusoloja, kielten ja kulttuuriperinteiden elvyttämistä ja kehittämistä sekä suomalais-ugrialaisten kansojen välisten kulttuuriyhteyksien vahvistamista.

4.4. Osapuolet pitivät tarkoituksenmukaisena järjestää aika ajoin seurantaseminaareja, joissa käsitellään Venäjän suomensukuisten kansojen kielten asemaa ja kulttuuripyrkimyksiä sekä niiden tueksi laadittujen ohjelmien toteutumista.

5. Yhteistyö kulttuuri- ja taidelaitosten sekä alan yhteisöjen kesken

5.1. Osapuolet antavat suuren arvon molempien maiden kulttuurilaitosten ja -järjestöjen sekä niiden edustajien suoralle yhteistyölle.

Osapuolet ilmaisivat halunsa laajentaa yhteistyötä sellaisissa kansainvälisissä järjestöissä kuten UNESCO, ETYJ, Euroopan neuvosto, Itämeren maiden neuvosto sekä Barentsin euroarktinen neuvosto.

Osapuolet tarkastelivat kansainvälisen kulttuuriyhteistyön viimeaikaista kehitystä ja vaihtoivat siihen liittyviä kokemuksia. Osapuolet totesivat, että Suomen liittyttyä Euroopan Unionin jäseneksi useat EU:n ohjelmat tarjoavat uusia mahdollisuuksia Suomen ja Venäjän kulttuuriyhteistyön tiivistämiseen. Kulttuuriohjelmien lisäksi tällaisia ohjelmia ovat erityisesti TACIS-ohjelma ja Interreg-ohjelmat.

5.2. Osapuolet esittivät katsauksen kansalaisjärjestöjen toimintaan. Osapuolet tukevat ystävyysseurojen toimintaa maiden välisten yhteyksien lujittamiseksi ja suorien suhteiden kehittämiseksi kulttuuri- ja taideyhteisöjen ja -laitosten välillä.

Suomen osapuoli saattoi Venäjän osapuolen tietoon seuraavat Suomi-Venäjä-Seuran hankkeet:

- Suomi-päivät Venäjällä Moskovassa marraskuun lopulla 1997,
- Suomi-vuosi 1997 Murmanskin ja Arkangelin alueilla,
- Suomi-tapahtumat Pihkovan alueella ja Pihkovassa 1998,
- Suomalais-venäläinen ystävyyskaupunki- ja kuntakokous Kuopiossa 1999,
- Pushkin 200 vuotta -juhlavuoden Suomen päätapahtuma 1999 Kuopiossa.

6. Yhteistyö kulttuuriperinteen säilyttämisen alalla

6.1. Yhteistyöstä kulttuurin, opetuksen ja tieteen alalla allekirjoitetun sopimuksen artiklan 3 mukaisesti Suomen opetusministeriö ja Venäjän kulttuuriministeriö ovat asettaneet kulttuuriperinteen suojelua ja tutkimista koordinoivan yhteisen työryhmän. Suomen osapuoli ehdottaa yhteiskokouksen järjestämistä tammikuussa 1997.

kirjojen kustantaminen Suomessa, painettujen julkaisujen näyttelyiden järjestämistä, yhteistä osallistumista kansainvälisiin kirjanäyttelyihin ja vastaaviin tilaisuuksiin.

11. Alakohtaiset jaostot

Osapuolet arvioivat myönteisesti 20. huhtikuuta 1993 venäläis-suomalaisen kulttuurin, opetuksen ja tutkimuksen alan työryhmän ensimmäisen kokouksen Pöytäkirjan mukaisesti perustettujen neljän alakohtaisen jaoston suorittamaa työtä. Osapuolet päättivät, että nuoriso- ja urheilujaosto jakaantuu kahdeksi eri jaostoksi.

Osapuolet päättivät järjestää seuraavan kokouksen Moskovassa viimeistään vuonna 1998.

Tästä pöytäkirjasta riippumatta voidaan toteuttaa myös muita yhteistyöhankkeita, joista sovitaan suoraan kummankin osapuolen vastaavien viranomaisten, laitosten ja järjestöjen kesken.

Tehty Helsingissä 24. syyskuuta 1996 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

SUOMEN OSAPUOLEN PUOLESTA VENÄJÄN OSAPUOLEN PUOLESTA

Ulla Huu

